

MANAGEMENTSAMENVATTING VISIENOTA RUIMTELIJKE LUIK_1.0

Uitdagingen

De wereld verandert. De omstandigheden waarin mensen vandaag leven, wonen en werken wijzigen in ijltempo. **Bevolkingsgroei, vergrijzing**, ontwikkelingen op **wetenschappelijk-technologisch vlak**, de **economie**, het **klimaat** en de vraag van burgers naar meer **inspraak en participatie** zijn slechts enkele uitdagingen waarvoor we als maatschappij staan.

Willen we als lokale overheid mee op de kar springen, dan moeten we anticiperen. De vele uitdagingen vergen immers een brede aanpak waarbij zowel wordt ingegrepen in de 'hardware': de organisatie van de ruimtelijke ordening en mobiliteit, als in de 'software': de sociale organisatie. Daarom denken we na over hoe Oostkamp er in 2030 ruimtelijk kan uitzien, hoe mensen nog beter verbonden kunnen worden met elkaar en hoe er zo goed mogelijk kan ingespeeld worden op de klimaatsveranderingen.

Voorliggende visienota voor het ruimtelijke luik_versie 1.0 vormt één van de 3 luiken die finaal in de globale visie Oostkamp 2030 zullen worden verwerkt. Deze eerste versie dient als input voor politici om een gedeelde visie/beleid te ontwikkelen voor Oostkamp 2030. De resultaten van deze beraadslaging op het niveau van de gemeenteraad moeten leiden tot een tweede versie in april 2017. Tegen juni 2017 zouden de drie luiken tot een derde versie kunnen leiden, waarbij we hopen om deze drie luiken nog sterker te verweven.

Context

Gezien de omvang van het grondgebied, de vele thema's die in het ruimtelijke luik aan bod komen en de relatief beperkte middelen, is van in het begin gekozen om te **focussen**. Er werd hierbij gekozen om de twee grootste dorpscentra, in relatie tot hun omliggende landschap, als studiegebied mee op te nemen: **Oostkamp en Ruddervoorde**. In een later stadium kunnen de gebruikte methoden en bepaalde inzichten ook toegepast worden op de andere dorpscentra.

Voor de opmaak van het ruimtelijke luik van de visienota Oostkamp 2030 is gekozen voor de methodiek '**geïntegreerd ontwerpend onderzoek**'. Ontwerpend onderzoek is een creatieve onderzoeksmethode die het mogelijk maakt om verschillende ideeën te onderzoeken en uit te werken. Kenmerkend hierbij is dat er vaak 'out of the box' wordt gedacht. De resultaten hiervan zijn geen bindende plannen. Het gaat om een denkoefening met als doel het op gang brengen van een dialoog. Het ontwerpend onderzoek wordt bovendien geïntegreerd uitgevoerd, wat wil zeggen dat over de sectoren en traditionele vakdisciplines heen een analyse, conceptvorming en visie samen worden opgemaakt.

Bij ontwerpend onderzoek vertrekken we vanuit de historiek van de dorpsstructuur, of beter het **dorps-DNA**. Hierdoor begrijpen we niet alleen hoe het dorp "leeft", maar gebruiken we deze historische laag als drager voor nieuwe ontwikkelingen in de voorstellen voor de visie 2030.

Missie

Vanuit de luiken klimaat en sociaal zijn er twee belangrijke invalshoeken om het ruimtelijke luik verder uit te werken: de **klimaatverandering** en het stimuleren van het **dorpsleven**.

Tegen 2030 moet Oostkamp over voldoende groene ruimtes beschikken en dienen deze via een denses netwerk van fiets- en wandelpaden met elkaar verbonden te worden. In deze groene ruimtes proberen we de schokken, zoals hevige regenval, veroorzaakt door de klimaatwijziging op te vangen door voldoende **ruimte** te geven **aan het water**. Daarnaast evolueren we van een gemeente waar verplaatsingen hoofdzakelijk met de auto gebeuren, naar een dorpsgemeenschap waar het goed toeven is voor **fietsers en voetgangers**.

Het dorpsleven ontstaat wanneer bewoners deelnemen aan het 'maatschappelijke leven' via allerlei **activiteiten**, school lopen, winkelen, bezoeken van sportieve en culturele activiteiten. In vele gevallen worden deze activiteiten via 'keten-verplaatsingen' uitgevoerd: kinderen naar school brengen en dit combineren met bezoek aan de bibliotheek of aankopen in lokale winkels. Het centrum van Oostkamp heeft alvast de kwaliteit dat vele activiteiten op fiets- en wandelafstand van elkaar liggen. Toch zien we nog mogelijkheden om het **netwerk van fietsers en voetgangers** uit te breiden, te verfijnen en te verbeteren. Op het niveau van straten en wijken zoeken we naar een evenwicht tussen de verkeers- en de verblijfsfunctie. In de directe omgeving van de woningen is er eveneens **speel- en ontmoetingsruimte** nodig. We spreken dan van ruimte voor 'wijkleven' en 'straatleven'.

Samenvattend willen we stapsgewijs, via opeenvolgende kleine ingrepen, evolueren naar een groenere, meer geïntegreerde en duurzame gemeente om de samenleving te versterken en de levenskwaliteit in Oostkamp te verbeteren.

3 parallelle ruimtelijke sporen

Om stapsgewijs te evolueren naar een groenere, meer geïntegreerde en duurzame gemeente, zet de ruimtelijke visie in op 3 sporen: **landschap en publieke ruimte, bebouwde ruimte en mobiliteit.**

Twee dorpen

Oostkamp

Voor het centrum van Oostkamp stellen we voor om tegen 2030 de bestaande groene ruimtes en fiets- en voetgangersdoorsteken om te vormen tot een **volwaardig verknoopt netwerk van groene ruimtes**. Dit netwerk, met twee belangrijke oost-west assen, verbindt het dorpscentrum via doorsteken en groene assen met het omliggende landschap. **De Valkaart, Beukenpark, omgeving Oostcampus** en de nieuwe groene ruimte in **De Wastine** vormen de **grote groenpolen** in het Oostkamp van 2030. **Het Gemeenteplein, Sint-Pietersplein en Pastorieplein** worden stapsgewijs en in fases omgevormd van parking naar **kwalitatieve, publieke ontmoetingsruimtes**. Op lange termijn streven we ernaar om de centrale as door te knippen en doorgaand verkeer te weren uit het dorpscentrum. Om hiertoe te komen, zorgen we er in eerste instantie voor dat het doorgaand verkeer omgeleid wordt via de ringweg. De bestaande rotondes aan de Brugse- en Kortrijksestraat worden hiervoor heringericht, zodat de ringweg voorrang houdt.

De bezoekers naar het centrum worden via 4 toegangspoorten (Brugsestraat, Valkaart, Oostcampus en Kortrijksestraat) geleid naar **parkings waar in tijd onbeperkt kan geparkeerd** worden. Langs de centrale as voorzien we **parkeerruimte voor runshoppen** (bijv. 15 minuten) en op zeer korte afstand van het hart van het dorp voorzien we **parkeerruimte voor mensen die langer wensen te shoppen**, doch wel nabij de kern willen parkeren. De parkeerstudie van Vectris toont aan dat de voorgestelde ingrepen haalbaar zijn.

Tenslotte detecteerden we in het bestaand dorpsweefsel enkele cruciale plekken waar de gemeente groei via **inbreiding** kan regisseren door hierop in de toekomst goede ruimtelijke visies en ontwerpen te ontwikkelen. Het gaat over volgende strategische projecten: **Pastorieplein, VDAB-site** (Walstraat-Maciebergstraat-Fonteinstraat), **site GO!** (Marechalstraat-OostCampus) en **site Werkplaats-Post**. Het project **“Wonen in de Wastine”** (tussen Fabiolalaan en Molenwalstraat) kan hierbij als pilootproject leidend zijn.

Ruddervoorde

Ook in de dorpskern van Ruddervoorde zijn op vandaag heel wat doorsteken voor fietsers en voetgangers aanwezig. In 2030 zou deze bestaande, gefragmenteerde structuur omgevormd moeten worden tot **een volwaardig netwerk van groene verbindingen**. Zo worden de belangrijkste plaatsen van het dorp (school, Ridefort, begraafplaats, kerk, ...) en de bestaande groene ruimtes met elkaar gelinkt en wordt tevens de **verbinding gemaakt naar het omliggende landschap van de Velddambeek in het noorden en Zorgvliet in het zuidoosten**. Zeker waar in de toekomst ontwikkelingen zullen gebeuren, dient de realisatie van dit netwerk als voorwaarde tot ontwikkeling opgelegd te worden. Voor de **uitbreiding van de begraafplaats** wordt, in tegenstelling tot bestaande ideeën, gekozen om deze niet noordelijk te doen, in de vallei van de Velddambeek, maar wel **in westelijke richting**. Samen met het achterste deel van een heringericht Sint-Elooisplein vormt deze uitbreiding de schakel tussen dorp en landschap. **Op Ridefort**, rond de Dorpsbeek, ligt eveneens de potentie om **een bijkomende groene ruimte** te creëren op de plek die destijds voorzien was voor de uitbreiding van de voetbalterreinen. Ook hier kan deze nieuwe groene ruimte de schakel vormen tussen dorp en landschap. Gefaseerd in de tijd, willen we het historisch centrum, gelegen rond de Sint-Eligiuskerk en mede gevormd door 3 pleinen (**Sint-Elooisplein, het Hofplein en de Markt**) teruggeven aan de bewoners. Hiervoor worden deze ruimtes herontworpen als **publieke ontmoetingsruimtes** en worden de parkeerplaatsen herleid tot wat nodig is, zodoende het dorpsleven opnieuw te versterken. De **heropening van de beekvallei** ter hoogte van het Sint-Elooisplein en het **verkeersvrij maken van de Hofstraat** herstelt de band tussen dorp en landschap. Op **5 strategische plekken** (de site ten westen van het Sint-Elooisplein, de site Koebroekdreef-Laurierstraat, de site gemeentelijke loods, het Hofplein en de woonzorgsite) wordt in de toekomst via **inbreiding** bijkomende woongelegenheden in het dorp voorzien, telkens voorzien van een nieuwe structurerende groene publieke ruimte, die zowel op niveau van de woonontwikkeling zelf als van het dorp functioneert.

Roadmap 2030

Deze visienota is **geen blauwdruk** voor de toekomstige ruimtelijke ontwikkeling van Oostkamp en bijgevolg geen eindbeeld. Het geeft enkel de richting aan die dient te worden ingeslagen om tegen 2030 een **robuuste ruimtelijke structuur** te bekomen die stevig, doch flexibel genoeg is om de toekomstige uitdagingen aan te pakken en om kansen die zich aandienen optimaal te benutten.

De visienota 1.0 is dan ook te beschouwen als een **work in progress**, waar stap voor stap, via allerlei kleine en grootschalige acties, naar een “nieuw” Oostkamp wordt toegewerkt.

Wij stellen dan ook voor om de visienota te vertalen in een Roadmap 2030. Deze roadmap zet het te bewandelen traject uit om de visie verder uit te werken en op het terrein te realiseren. De roadmap lijst met andere woorden de acties op die nog moeten of kunnen worden ondernomen en legt tevens verbanden tussen verschillende deelprocessen.

We hebben enerzijds **strategische zones** gedetecteerd en al dan niet reeds ruimtelijke principes uitgewerkt die bij het verder uitwerken van deze strategische zones meegenomen moeten worden. Voor deze strategische zones stellen wij voor om in de toekomst “**workshops**” te organiseren. In deze workshops worden op basis van de inzichten van de diverse disciplines op een geïntegreerd manier via ontwerpend onderzoek ruimtelijke ontwikkelingsvoorstellen uitgewerkt voor een welbepaalde plek of site. Uit deze workshops worden de leidende principes voor een kwalitatieve en duurzame ruimtelijke ontwikkeling gedestilleerd, die als spelregels worden vooropgesteld bij de ontwikkeling van de plek. Deze spelregels kunnen vertaald worden in een ruimtelijk planinstrument (RUP, verordening, ...), kunnen gehanteerd worden in de onderhandeling met de ontwikkelaar van een site, kunnen ingeschoven worden in het bestek voor een ontwikkelingsopgave, ...

Anderzijds hebben we voorstellen voor **realisaties** ontwikkeld die vrij snel al dan niet op korte termijn, opgepakt en uitgevoerd kunnen worden. Deze noemen we in de roadmap “**projecten**”. Op basis van de aangeleverde inzichten uit de visie 2030 en binnen dezelfde tijdsgeslacht, kan het project door de gemeente opgepakt, uitgewerkt en op terrein gerealiseerd worden.

Tenslotte hebben we in de visie 2030 ook voorstellen gelanceerd die, om verder uitgekristalliseerd en verfijnd te worden, vanuit een **welbepaald thema** eerder een studie vergen. Deze noemen we in de roadmap “**thematische studies**”. Om tot uitspraken te komen, zal dus voor een welbepaald thema verdere analyse, studie en visievorming moeten gebeuren vooraleer resultaat kan worden geboekt.

Gedurende de diverse reeds georganiseerde workshops bleek dat de methodiek om **sectoroverschrijdend te werken** op projecten en sites een meerwaarde heeft opgeleverd. Problemen en kansen worden gelijktijdig en vertrekkende vanuit een brede aanwezige kennis bij de administratie benaderd, waardoor nieuwe, diepgaandere voorstellen kunnen worden opgeleverd. Het is dan ook van belang dat deze wijze van werken, die tevens een attitude is, in de toekomst aangehouden blijft.

Deze visie is niet af, maar leeft voort door in ieder project te kijken hoe de principes en uitgangshoudingen van de ruimtelijke visie 2030 kunnen worden toegepast en hoe het project kan bijdragen tot de realisatie van Oostkamp 2030.